

ĐÓNG GÓP CỦA THIẾU TƯỚNG HOÀNG SÂM VỚI SỰ RA ĐỜI VÀ LỚN MẠNH CỦA QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM

Thượng tướng, TS LÊ HUY VINH

Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng
Ủy viên Quân ủy Trung ương - Thứ trưởng Bộ Quốc phòng

Thiếu tướng Hoàng Sâm tên thật là Trần Văn Kỳ, sinh năm 1915, trong một gia đình nghèo ở làng Lê Sơn (nay là xã Văn Hóa), huyện Tuyên Hóa, tỉnh Quảng Bình. Trước cảnh đất nước lâm than dưới ách đô hộ tàn khốc của thực dân Pháp, với tinh thần yêu nước và nhiệt huyết cống hiến của tuổi trẻ muốn đánh đuổi quân xâm lăng, giành lại độc lập, tự do cho dân tộc, đồng chí sớm giác ngộ, tham gia hoạt động cách mạng khi mới 12 tuổi (1927), 18 tuổi được kết nạp vào Đảng Cộng sản Đông Dương (1933). Hơn 40 năm hoạt động cách mạng liên tục, được lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh giác ngộ, rèn luyện; khi bí mật, lúc công khai, khi ở nước ngoài, lúc ở trong nước, trải qua thử thách khắc nghiệt trong ngục tù thực dân, Thiếu tướng Hoàng Sâm luôn tận trung với Đảng, tận hiếu với dân, có nhiều đóng góp với sự ra đời và lớn mạnh của Quân đội nhân dân Việt Nam.

Đội trưởng Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân - Người chỉ huy đánh thắng hai trận Phai Khắt và Nà Ngần - mở ra truyền thống “Đánh thắng trận đầu” của Quân đội nhân dân Việt Nam

Tháng 10/1944, lãnh tụ Hồ Chí Minh từ Trung Quốc về Cao Bằng. Sau khi nghe báo cáo, Người yêu cầu hoãn ngay kế hoạch khởi nghĩa của Liên Tỉnh ủy Cao - Bắc - Lạng và

nhận định: “Bây giờ thời kỳ cách mạng hòa bình phát triển đã qua, nhưng thời kỳ toàn dân khởi nghĩa chưa tới. Nếu bây giờ chúng ta vẫn chỉ hoạt động bằng hình thức chính trị thì không đủ để đẩy mạnh phong trào đi tới. Nhưng phát động vũ trang khởi nghĩa ngay thì quân địch sẽ tập trung đối phó. Cuộc đấu tranh bây giờ phải là từ hình thức chính trị tiến lên hình thức quân sự. Song hiện nay chính trị còn trọng hơn quân sự”¹.

Trước yêu cầu cấp thiết đó, thực hiện Chỉ thị của lãnh tụ Hồ Chí Minh, ngày 22/12/1944, Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân - đội quân chủ lực đầu tiên của cách mạng Việt Nam, được thành lập tại khu rừng nằm giữa hai tổng Trần Hưng Đạo và Hoàng Hoa Thám, châu Nguyên Bình (nay thuộc xã Tam Kim, huyện Nguyên Bình, tỉnh Cao Bằng). Nhiệm vụ chính của Đội là vũ trang tuyên truyền theo phương châm “chính trị trọng hơn quân sự”, giúp đỡ các cán bộ và lực lượng vũ trang ở các địa phương; kêu gọi, tổ chức toàn dân đấu tranh, chuẩn bị cơ sở chính trị và quân sự cho cuộc đấu tranh giành chính quyền. Đồng chí Hoàng Sâm - Người được lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh giác ngộ, giáo dục và rèn luyện; vốn là Đội trưởng Đội Du kích Cao Bằng², người được biết đến với tài năng, bản lĩnh và trí tuệ trong việc thu phục các nhóm phi

¹ Đại tướng Võ Nguyên Giáp, *Những chặng đường lịch sử*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2018, tr. 141.

² Tháng 10 năm 1941, thực hiện Chỉ thị của lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc, Đội du kích Pắc Bó được thành lập. Lúc đầu, Đội gồm 12 người do đồng chí Lê Quảng Ba làm Đội trưởng, đồng chí Hoàng Sâm làm Đội phó, đồng chí Lê Thiết Hùng làm Chính trị viên. Đến giữa năm 1942, đồng chí Hoàng Sâm thay đồng chí Lê Quảng Ba làm Đội trưởng. Xem thêm: Bộ Quốc phòng, Viện Lịch sử quân sự Việt Nam, *Danh nhân quân sự Việt Nam*, Tập 5, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội, 2014, tr. 204.

ở Việt Bắc, bảo vệ Nhân dân, tạo điều kiện gây dựng và phát triển cơ sở Việt Minh ở vùng Cao - Bắc - Lạng, được chọn làm đội trưởng.

Nhớ lại sự kiện này, Đại tướng, Tổng Tư lệnh Võ Nguyên Giáp viết: “Đội trưởng Hoàng Sâm, thoát ly gia đình từ nhỏ tham gia hoạt động cách mạng, đã qua Xiêm La (Thái Lan), Trung Quốc rồi lại trở về nước hoạt động. Qua nhiều năm bị đế quốc truy nã, anh vẫn lặn lội trong đồng bào Kinh, Thổ, Mán, Nùng, nhiều lần vũ trang chiến đấu đánh vào các đội quân tuần tiễu của Pháp, làm cho bọn thổ phi cũng phải kinh sợ”³.

Thực hiện Chỉ thị của lãnh tụ Hồ Chí Minh: Trong vòng một tháng, Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân phải có hoạt động để gây tin tưởng cho các chiến sĩ và gây truyền thông hành động tích cực, nhanh chóng cho bộ đội và “Trận đầu nhất định phải thắng”⁴, dưới sự chỉ huy của đồng chí Võ Nguyên Giáp, trên cơ sở nghiên cứu kỹ lưỡng tình hình địch, ta, Ban Chỉ huy Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân quyết định chọn đồn Phai Khắt và đồn Nà Ngần làm mục tiêu tiến công, giành thắng lợi các trận Phai Khắt (25/12/1944) và trận Nà Ngần (26/12/1944), giành thắng lợi nhanh, gọn, “làm sáng rực ý chí bách chiến, bách thắng của quân đội cách mạng”⁵; mở ra truyền thống đánh tiêu diệt, đánh chắc thắng, “Đánh thắng trận đầu” của Quân đội nhân dân Việt Nam - Quân đội anh hùng của dân tộc Việt Nam anh hùng.

Thực tiễn lịch sử cho thấy, trong hai chiến công đầu của Quân đội, Đội trưởng Hoàng Sâm thể hiện những phẩm chất của người chỉ huy quân sự. Đó là sự tin tưởng, tuyệt đối phục

Học tập, noi gương Thiếu tướng Hoàng Sâm,
Quân đội ta ngày càng lớn mạnh để xây dựng và bảo vệ
Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa

Ảnh tư liệu

tùng sự lãnh đạo của Đảng; quán triệt sâu sắc đường lối chính trị, đường lối quân sự cách mạng của Đảng vào mọi khâu trong kế hoạch tác chiến; thấm nhuần trong tư tưởng, ý chí và hành động của cán bộ, chiến sĩ; xác lập niềm tin quyết chiến quyết thắng trong thực hành nhiệm vụ. Kế thừa và vận dụng sáng tạo bài học kinh nghiệm đúc kết từ chiến thắng Phai Khắt và chiến thắng Nà Ngần, đặc biệt là phẩm chất đạo đức cách mạng, uy tín, tài năng của Đội trưởng Hoàng Sâm vào sự nghiệp xây dựng Quân đội nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, tiến lên hiện đại có ý nghĩa quan trọng và mang tính thời đại sâu sắc. Theo đó, cán bộ, chiến sĩ toàn quân cần phải: Tiếp tục quán triệt và thực hiện thắng lợi Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 19/5/2018 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII “*Về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ*”; Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng, Nghị quyết Đại hội Đảng

³ Võ Nguyên Giáp, *Từ nhân dân mà ra*, Sđd, tr.146.

⁴ Đại tướng Võ Nguyên Giáp, *Tổng tập Hồi ký*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội, 2016, tr.93.

⁵ Cao Bằng - *Lịch sử đấu tranh vũ trang cách mạng*, Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh Cao Bằng, 1990, tr.62.

bộ Quân đội lần thứ XI; Nghị quyết số 21-NQ/TW ngày 16/6/2022 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII “Về tăng cường củng cố xây dựng tổ chức cơ sở đảng và nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên trong giai đoạn mới” và Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị “Về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới”.

Một cán bộ chính trị, quân sự song toàn, có nhiều cống hiến trong việc nâng cao sức mạnh chiến đấu và chiến thắng của Quân đội ta, hoàn thành xuất sắc nghĩa vụ quốc tế giúp cách mạng Lào

Sau sự kiện Nhật đảo chính Pháp vào đêm 9/3/1945, thực hiện Chỉ thị của Trung ương Đảng “Nhật - Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta”, dưới sự chỉ huy của đồng chí Võ Nguyên Giáp, đồng chí Hoàng Sâm chỉ huy một đơn vị Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân tiến xuống giải phóng các châu Ngân Sơn, Chợ Rã, rồi tiến về phía Bạch Thông (Bắc Kạn) giải tán bộ máy tổng lý, cường hào tại đây. Đến cuối tháng 3/1945, đồng chí Hoàng Sâm cùng với đồng chí Đàm Quang Trung chỉ huy đơn vị đánh thắng quân Nhật ở Phủ Thông và tham gia chỉ đạo thành lập chính quyền cách mạng cấp xã tại địa bàn này.

Trong thời kỳ tiền khởi nghĩa và Tổng khởi nghĩa tháng Tám năm 1945, đồng chí Hoàng Sâm tích cực tham gia xây dựng và bảo vệ Khu giải phóng Cao - Bắc - Lạng - Hà - Tuyên - Thái. Sau trận thắng quân Nhật ở Thái Nguyên, đồng chí Hoàng Sâm chỉ huy một đơn vị tiến về Vĩnh Yên, tiêu diệt lực lượng phản động Quốc dân Đảng do Đỗ Đình Hạo cầm

đầu. Hoàn thành nhiệm vụ ở Vĩnh Yên, đồng chí được lệnh đưa bộ đội về Sơn Tây, bảo vệ chính quyền cách mạng ở phía tây và tây bắc Hà Nội.

Kháng chiến chống thực dân Pháp bùng nổ, đồng chí Hoàng Sâm là Ủy viên Quân ủy hội và được giao nhiệm vụ Khu trưởng Chiến khu 2. Năm 1947, đồng chí được bổ nhiệm kiêm Chỉ huy trưởng Mặt trận Tây Tiến, có nhiều công lao trong việc tiêu diệt địch, xây dựng cơ sở kháng chiến, phát động chiến tranh du kích. Tháng 1/1948, trong đợt phong quân hàm cấp Tướng đầu tiên của Quân đội nhân dân Việt Nam, đồng chí Hoàng Sâm - Khu trưởng Chiến khu 2 được phong Thiếu tướng⁶. Trước yêu cầu xây dựng hệ thống tổ chức Quân đội đáp ứng yêu cầu của cuộc kháng chiến, ngày 25/11/1948, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 120-SL thành lập Liên khu 3. Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 122-SL, theo đó, Bộ Tư lệnh Liên khu 3 do đồng chí Hoàng Sâm làm Liên khu trưởng, đồng chí Lê Quang Hòa làm Chính trị ủy viên, đồng chí Hoàng Minh Thảo làm Liên khu phó⁷. Dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Liên khu trưởng Hoàng Sâm, sức mạnh lực lượng vũ trang nhân dân Liên khu 3 không ngừng được củng cố và phát triển, góp phần quan trọng cùng với toàn Đảng, toàn quân và toàn dân đánh bại các âm mưu, hoạt động mở rộng chiến tranh xâm lược của quân Pháp và tay sai.

Năm 1951, do yêu cầu chỉ huy tác chiến chiến dịch, Thiếu tướng Hoàng Sâm được giao nhiệm vụ làm phái viên của Bộ tham gia chiến dịch với các Đại đoàn 312, 304. Đặc biệt, trong Chiến dịch Quang Trung (28/5-

⁶ Theo Sắc lệnh số 111-SL, ngày 20 tháng 1 năm 1948, do Chủ tịch Hồ Chí Minh ký, cùng với đồng chí Hoàng Sâm được phong hàm Thiếu tướng còn có các đồng chí: Hoàng Văn Thái - Tổng Tham mưu trưởng, Lê Thiết Hùng - Cục Tổng thanh tra Quân đội Quốc gia, Nguyễn Sơn - Khu trưởng Chiến khu 4 và đồng chí Chu Văn Tấn - Khu trưởng Chiến khu 1. Dẫn theo: Bộ Quốc phòng, Viện Lịch sử quân sự Việt Nam, *Bộ Quốc phòng 1945 - 2000 (Biên niên sự kiện)*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội, 2003, tr. 51.

⁷ *Hồ Chí Minh toàn tập*, Tập 5, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr. 677.

20/6/1951), đồng chí là Ủy viên Đảng ủy Mặt trận Quang Trung⁸.

Năm 1953, Thiếu tướng Hoàng Sâm được bổ nhiệm làm Đại đoàn trưởng Đại đoàn 304, Chỉ huy trưởng Mặt trận Trung Lào. Là cán bộ chỉ huy mưu lược, quyết đoán, giàu kinh nghiệm trận mạc, Thiếu tướng Hoàng Sâm đã triệt để khai thác chỗ yếu, sơ hở của địch, phân tán lực lượng của chúng để tập trung tiêu diệt. Kết quả, liên quân Lào - Việt loại khỏi vòng chiến đấu 9.510 tên (bắt 500 tên), thu nhiều vũ khí, giải phóng một vùng đất đai rộng lớn từ Nam, Bắc Đường 9 đến Nam Xa-van-na-khet với hàng chục vạn dân, hãm quân địch vào thế “Đông Dương bị cắt làm đôi”, buộc tướng Nava phải tiếp tục phân tán khối cơ động chiến lược, tung 10 tiểu đoàn lên Trung Lào tổ chức tập đoàn cứ điểm ở Xê Nô⁹. Thắng lợi của Mặt trận Trung Lào đã tạo thuận lợi cho quân và dân Việt Nam tiến hành trận quyết chiến chiến lược Điện Biên Phủ, tiến tới kết thúc vẻ vang cuộc trường kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp và can thiệp Mỹ.

Sau Hiệp định Giơnevơ (7/1954), Thiếu tướng Hoàng Sâm chỉ huy bộ đội tiếp quản Sơn Tây, Hà Đông; rồi đảm nhiệm chức vụ Đại đoàn trưởng Đại đoàn 320, là Ủy viên Thành ủy Hải Phòng¹⁰, Phó Chủ tịch Ủy ban Quân chính Hải phòng, tham gia chỉ huy tiếp quản Hải Phòng.

Kháng chiến chống thực dân Pháp kết thúc, trước yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ và xây dựng miền Bắc xã hội chủ nghĩa vững mạnh làm hậu

phương chiến lược cho công cuộc đấu tranh giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, Trung ương Đảng và Chính phủ quyết định giải thể cấp liên khu và khu, thành lập các quân khu. Ngày 3/6/1957, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 017-SL thành lập các quân khu: Tây Bắc, Việt Bắc, Đông Bắc, Tả Ngạn, Hữu Ngạn và Quân khu 4. Đến ngày 6/6/1957, theo Sắc lệnh số 022-SL, Thiếu tướng Hoàng Sâm được bổ nhiệm làm Tư lệnh kiêm Phó Chính ủy Quân khu Tả Ngạn¹¹. Tháng 11/1963, hai Quân khu Hữu Ngạn và Tả Ngạn được sáp nhập thành lập Quân khu 3. Thiếu tướng Hoàng Sâm được bổ nhiệm làm Tư lệnh kiêm Bí thư Quân khu ủy Quân khu 3¹². Là cán bộ chính trị, quân sự song toàn, được tôi luyện trong thực tiễn đấu tranh cách mạng, Thiếu tướng Hoàng Sâm đã có nhiều cống hiến nổi bật trong việc tổ chức, xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân địa phương, chỉ đạo quân và dân trên địa bàn luôn sẵn sàng chiến đấu đập tan hoạt động chiến tranh phá hoại miền Bắc bằng hải quân và không quân của đế quốc Mỹ và tay sai, đồng thời vừa làm tròn nhiệm vụ chỉ viện sức người, sức của cho tiền tuyến lớn miền Nam.

Là cán bộ giàu kinh nghiệm chiến đấu, dũng cảm, mưu trí và quyết đoán trong chỉ huy tác chiến, chấp hành nhiệm vụ Trung ương Đảng giao, năm 1961, Thiếu tướng Hoàng Sâm được bổ nhiệm là Phó đoàn trưởng Đoàn chuyên gia quân sự 959 giúp cách mạng Lào, với bí danh Chănđi. Tiếp tục quán triệt và thực

⁸ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đảng toàn tập*, Tập 12: 1951, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2001, tr.534.

⁹ Đảng Nhân dân cách mạng Lào - Đảng Cộng sản Việt Nam, *Lịch sử quan hệ đặc biệt Việt Nam - Lào, Lào - Việt Nam 1930 - 2007 - Biên niên sự kiện*, Tập I: 1930 - 1975, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.318.

¹⁰ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đảng toàn tập*, Tập 16: 1955, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2001, tr.228 - 229.

¹¹ *Hồ Chí Minh toàn tập*, Tập 10, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.643.

¹² *Quân khu 3 - Lịch sử kháng chiến chống Mỹ, cứu nước (1954 - 1975)*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1995, tr.372 - 374, 376.

hiện hiệu quả tư tưởng “Giúp nhân dân nước bạn tức là mình tự giúp mình” của Chủ tịch Hồ Chí Minh, tên tuổi đồng chí Hoàng Sâm gắn liền với lịch sử chiến đấu và chiến thắng vẻ vang của Quân giải phóng nhân dân Lào, tiêu biểu là Chiến thắng Pha Đông (Sầm Nưa) tháng 6/1961¹³. Đồng chí đã trực tiếp góp phần củng cố và phát triển mối quan hệ đoàn kết chiến đấu đặc biệt Việt Nam - Lào, Lào - Việt Nam trong công cuộc kháng chiến chống kẻ thù chung là đế quốc Mỹ xâm lược và tay sai phản động.

Tháng 3/1967, Quân khu 3 được tách thành Quân khu Tả Ngạn và Quân khu Hữu Ngạn. Thiếu tướng Hoàng Sâm được cử làm Tư lệnh Quân khu Hữu Ngạn¹⁴. Trong thời điểm đế quốc Mỹ và tay sai tăng cường mở rộng chiến tranh xâm lược đối với miền Bắc, đàn áp khốc liệt cách mạng miền Nam, trên cương vị Bí thư Quân khu ủy, Tư lệnh Quân khu Hữu Ngạn, Thiếu tướng Hoàng Sâm đã quán triệt sâu sắc chủ trương của Trung ương Đảng trong công tác động viên sức người, sức của cho Quân đội. Đồng chí đặc biệt coi trọng công tác phát động tư tưởng làm đòn bẩy, xây dựng cho quần chúng có một ý chí quyết chiến, quyết thắng, bởi: “Cách mạng là sự nghiệp của quần chúng. Tư tưởng cách mạng một khi đã thấm sâu vào ý thức quần chúng thì sẽ biến thành một sức mạnh vật chất vô địch”, và “Đây không phải là một nhiệm vụ công tác bình thường như huy động người đi xẻ một con mương chống hạn mà là cả một cuộc chiến đấu, một cuộc huy động hàng vạn quần chúng sẵn sàng hy sinh xương máu, chịu đựng mọi gian khổ, khó

khăn, xông ra tiền tuyến để diệt quân cướp nước và bán nước, giành độc lập cho dân tộc, thống nhất cho Tổ quốc”¹⁵. Bằng quyết tâm chính trị cao đó, Tư lệnh Hoàng Sâm cùng Bộ Tư lệnh và Quân khu ủy Quân khu Hữu Ngạn hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ xây dựng, huấn luyện sẵn sàng chiến đấu, góp phần bảo vệ vững chắc miền Bắc xã hội chủ nghĩa và chỉ viện đặc lực, hiệu quả cho tiền tuyến lớn miền Nam với tinh thần “*Tất cả cho tiền tuyến, tất cả để chiến thắng*”, “*tiền tuyến cần, hậu phương có ngay, có đủ và có tốt*”¹⁶, củng cố niềm tin và quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược của toàn Đảng, toàn quân và toàn dân.

Ngày 30/5/1968, Thường trực Quân ủy Trung ương ban hành Quyết định số 025/HM thành lập Bộ Tư lệnh Mặt trận Trị - Thiên (gọi tắt là Bộ Tư lệnh Trị - Thiên). Là cán bộ chính trị, quân sự song toàn, giàu kinh nghiệm trận mạc, tài năng quân sự đã được kiểm nghiệm trong thực tiễn chỉ huy chiến đấu và xây dựng Quân đội, Thiếu tướng Hoàng Sâm được Trung ương Đảng, trực tiếp là Quân ủy Trung ương tin tưởng giao đảm trách Tư lệnh Mặt trận Trị - Thiên. Dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Tư lệnh Hoàng Sâm, lực lượng vũ trang nhân dân ba thứ quân hai tỉnh Quảng Trị và Thừa Thiên được củng cố, phát triển về chính trị, quân sự và hậu cần trên cả ba vùng chiến lược rừng núi, nông thôn và đô thị. Ngày 15/1/1969, Thiếu tướng Hoàng Sâm hy sinh ở tuổi 54 khi mà tài năng quân sự đang ở vào độ chín. Thiếu tướng Hoàng Sâm mất đi, Tổ quốc, Nhân dân và Đảng ta mất một người con ưu tú, một cán bộ trung thành tận tụy; Quân đội ta mất một

¹³ Đảng Nhân dân cách mạng Lào - Đảng Cộng sản Việt Nam, *Lịch sử quan hệ đặc biệt Việt Nam - Lào, Lào - Việt Nam 1930 - 2007 - Biên niên sự kiện*, Tập I: 1930 - 1975, Sdd, tr.519.

¹⁴ Bộ Quốc phòng, Viện Lịch sử quân sự Việt Nam, *Bộ Quốc phòng 1945 - 2000 (Biên niên sự kiện)*, Sdd, tr.316.

¹⁵ Hoàng Sâm, *Hậu phương trong công tác động viên sức người cho Quân đội*, Tạp chí *Quân đội nhân dân*, Số 9-1967, tr.56 - 57.

¹⁶ Hoàng Sâm, *Hậu phương trong công tác động viên sức người cho Quân đội*, Tlđd, tr.60, 62.

người chỉ huy dũng cảm, mưu trí. Đánh giá về công lao, đóng góp của Thiếu tướng Hoàng Sâm, Quân ủy Trung ương khẳng định: “Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước[...] là Bí thư đảng ủy và Tư lệnh nhiều quân khu, đồng chí Thiếu tướng Hoàng Sâm đã cùng các đồng chí lãnh đạo trong quân khu và các tỉnh ủy nắm vững và vận dụng sáng tạo đường lối quân sự của Đảng, xây dựng lực lượng, chỉ đạo tác chiến, đẩy mạnh chiến tranh nhân dân, lập nhiều thành tích to lớn, góp phần cùng toàn dân, toàn quân chiến thắng đế quốc Mỹ[...]. Suốt trên 40 năm chiến đấu liên tục, đồng chí Hoàng Sâm đã cống hiến cả cuộc đời mình cho sự nghiệp cách mạng của Đảng, của Nhân dân, cho công cuộc xây dựng và chiến đấu của các lực lượng vũ trang nhân dân ta. Đồng chí là một cán bộ chính trị, quân sự song toàn, có đạo đức, có tài năng, một đảng viên ưu tú của Đảng Lao động Việt Nam, một cán bộ chỉ huy giỏi của Quân đội ta”¹⁷.

Cuộc đời và sự nghiệp của Thiếu tướng Hoàng Sâm nêu tấm gương sáng về lòng tận trung với Đảng, tận hiếu với dân; bất kể là nhiệm vụ dân tộc hay nhiệm vụ quốc tế, đồng chí luôn hoàn thành xuất sắc và làm rạng danh hình ảnh cao đẹp “Bộ đội Cụ Hồ”. Ghi nhận công lao và những đóng góp to lớn đối với cách mạng, Thiếu tướng Hoàng Sâm được Nhà nước tặng thưởng: Huân chương Hồ Chí Minh, Huân chương Quân công hạng Nhất, Huân chương Kháng chiến hạng Nhất, Huân chương Chiến công hạng Nhất, Huân chương Chiến thắng, Huy chương Quân kỳ Quyết thắng.

Noi gương Thiếu tướng Hoàng Sâm, trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa hiện nay, chúng ta quyết tâm rèn luyện bản lĩnh chính trị - tư tưởng,

kiên định nguyên tắc Đảng lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt đối với lực lượng vũ trang nhân dân; tích cực xây dựng Quân đội nhân dân tinh - gọn - mạnh, tiến lên hiện đại, luôn luôn sẵn sàng chiến đấu và bảo đảm chiến đấu thắng lợi trong mọi tình huống. Đặc biệt, trước những biến động nhanh chóng, phức tạp, khó dự báo,... đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với toàn Đảng, toàn quân trong việc quán triệt sâu sắc, kịp thời, hiệu quả: Nghị quyết số 05-NQ/TW ngày 17/1/2022 của Bộ Chính trị khóa XIII, Nghị quyết số 230-NQ/QUTW ngày 2/4/2022 của Quân ủy Trung ương “*Về tổ chức Quân đội nhân dân Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030 và những năm tiếp theo*”; đồng thời, tiếp tục quán triệt và thực hiện hiệu quả Nghị quyết số 806-NQ/QUTW ngày 31/2/2013 của Quân ủy Trung ương “*Về hội nhập quốc tế và đối ngoại quốc phòng đến năm 2020 và những năm tiếp theo*”, Nghị quyết số 847-NQ/QUTW ngày 28/12/2021 của Quân ủy Trung ương về “*Phát huy phẩm chất Bộ đội Cụ Hồ, kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới*” và Cuộc vận động “*Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ thời kỳ mới*” và Nghị quyết số 1659-NQ/QUTW ngày 20/12/2022 của Quân ủy Trung ương “*Về nâng cao chất lượng huấn luyện giai đoạn 2023 - 2030 và những năm tiếp theo*”. Kế thừa và phát huy truyền thống Quân đội anh hùng của dân tộc Việt Nam anh hùng trong 80 năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành, toàn Đảng, toàn quân và toàn dân quyết tâm thực hiện thắng lợi mục tiêu phát triển vì một nước Việt Nam “hòa bình, độc lập, dân chủ, giàu mạnh, phồn vinh, văn minh, hạnh phúc, vững bước tiến lên chủ nghĩa xã hội”■

¹⁷ Điều văn do đồng chí Trung tướng Song Hào - Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Phó Bí thư Quân ủy Trung ương, thay mặt Quân ủy Trung ương, đọc tại lễ tang Thiếu tướng Hoàng Sâm, báo *Quân đội nhân dân*, số 2766, Chủ nhật 2/2/1969, tờ số 1, 4.